

اولین بررسی فعالیت ضد میکروبی عصاره‌های آبی
و متانولی گیاه *Heracleum Persicum*

علی ناظمی*، مهرداد هاشمی**، محمدرضا خاتمی نژاد*، کامران پورشمسیان*

* دانشکده علوم پایه، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تنکابن
** دانشکده پزشکی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد پزشکی تهران

چکیده

سابقه و هدف: ترکیبات ضد میکروبی با منبع گیاهی دارای قابلیت درمانی بی‌شماری هستند. در این مطالعه خصوصیات ضد میکروبی عصاره‌های آبی و متانولی میوه گیاه گلپر ایرانی *Heracleum Persicum* بصورت *in vitro* مورد مطالعه قرار گرفت.

روش بررسی: در این مطالعه که به صورت مداخله‌ای انجام شد، گیاه مورد نظر در تیرماه ۱۳۸۱ از ارتفاعات اشکور تنکابن (ناحیه‌ای در شمال ایران) جمع‌آوری گردید. فعالیت ضد میکروبی عصاره‌ها علیه ۱۴ گونه باکتریایی و ۲ گونه قارچی بر اساس قطر هاله ممانعت از رشد در روش سنجش انتشار دیسک (*Disc Diffusion*) و روش سنجش مقادیر حداقل غلظت مهار (MIC) و حداقل غلظت باکتری‌کشی (MBC) مورد ارزیابی قرار گرفت.

یافته‌ها: عصاره آبی *Heracleum Persicum* فاقد اثر ضد میکروبی علیه میکروارگانیسم‌های مورد مطالعه بود، در حالیکه عصاره متانولی بر روی رشد ۵ گونه باکتریایی از جنسهای باسیلوس، استرپتوکوکوس، انتروکوکوس و نوکاردیا اثر مهاری داشت.

نتیجه‌گیری: عصاره متانولی گلپر ایرانی شامل مواد ضد میکروبی با اثرات ضد باکتریایی است، پس شاید بتوان تحقیقاتی در مورد استفاده از آن در درمان بیماران عفونی انجام داد.

واژگان کلیدی: فعالیت ضد میکروبی، گلپر ایرانی، عصاره متانولی، حداقل غلظت مهار، حداقل غلظت باکتری‌کشی.

مقدمه

در پزشکی به عصاره‌ها و ترکیبات با خواص بیولوژیکی گونه‌های گیاهی توجه زیادی شده است. ترکیبات ضد میکروبی گیاهی یکی از منابع با ارزش در پزشکی به شمار می‌آیند و در نتیجه گسترش بیماریهای عفونی شناسایی تعداد بیشتری از این عصاره‌ها و ترکیبات در درمان بیماران مفید خواهد بود. ترکیبات ضد میکروبی با منبع گیاهی دارای قابلیت درمانی بی‌شماری هستند. آنها نه تنها در درمان بیماریهای عفونی موثرند، بلکه به طور همزمان تعداد زیادی از اثرات جانبی را که اغلب با ترکیبات ضد میکروبی همراه هستند، کاهش می‌دهند (۳). این مطالعه، خواص ضد میکروبی عصاره‌های آبی و متانولی گیاه گلپر ایرانی بر علیه طیفی از میکروارگانیسم‌ها را بررسی می‌کند.

Heracleum Persicum یا گیاه گلپر ایرانی (که از خانواده Apiaceae است) یکی از ۱۰ گونه جنس هراکلوم در ایران است. گیاه گلپر ایرانی یک گیاه یک ساله می‌باشد که در نیمه شمالی کشور در ارتفاعات ۱۵۰۰ متر و بالاتر رشد می‌نماید. میوه آن به طور متداول در کشور به منزله چاشنی در تهیه ترشی‌جات و در طب محلی به مثابه داروی ضد نفخ به کار می‌رود (۱،۲).

اخیراً با توجه به اثرات جانبی و مقاومتی که میکروارگانیسم‌های پاتوژن علیه آنتی‌بیوتیکها کسب نموده‌اند،